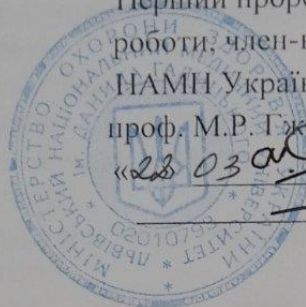

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ДИТЯЧОЇ ХІРУРГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор з науково-педагогічної
роботи, член-кореспондент
НАМН України,
проф. М.Р. Гажетський

«23 03 2022р.»

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ЦИКЛУ СТАЖУВАННЯ

зі спеціальності «Дитяча ортопедія та травматологія»

Кількість навчальних годин на кафедрі: лекції – 30, семінарські заняття – 100,
практичні заняття – 150. Додаткові програми – 40.
Самостійна робота – 130.
Разом – 450 годин
Кредити ECTS – 15

Обговорено та ухвалено на
методичному засіданні кафедри
Протокол № 1/2022р.
Від «23 03 2022р.»

Завідувач кафедри
доц. Зик А.С.

Затверджено на засіданні
методичної комісії ФПДО
Протокол № 1/2022р.
Від «23 03 2022р.»

Голова методичної комісії ФПДО
доц. Сікорізі О.С.

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ДИТЯЧОЇ ХІРУРГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Перший проректор з науково-педагогічної
роботи, член-кореспондент
НАМН України,
проф. М.Р. Гжегоцький
«   » _____ 20   р.
_____

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ЦИКЛУ СТАЖУВАННЯ

зі спеціальності «Дитяча ортопедія та травматологія»

Кількість навчальних годин на кафедрі: лекції – 30, семінарські заняття – 100,
практичні заняття – 150. Додаткові програми – 40.
Самостійна робота – 130.
Разом – 450 годин
Кредити ECTS – 15

Обговорено та ухвалено на
методичному засіданні кафедри
Протокол № ____
від «__» _____ 20   р.

Завідувач кафедри
доц. Кузик А.С. _____

Затверджено на засіданні
методичної комісії ФПДО
Протокол № ____
Від «__» _____ 20   р.

Голова методичної комісії ФПДО
доц. Січкоріз О.Є. _____

Робоча програма стажування за фахом «Дитяча ортопедія та травматологія» для лікарів дитячих ортопедів травматологів.

Розробники:

Кузик А.С. – кандидат медичних наук, завідувач кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Наконечний А.Й. – доктор медичних наук, професор кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Переяслов А.А. – доктор медичних наук, професор кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Кулик О.М. – доктор медичних наук, професор кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Наконечний Р.А. – кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Гижа Л.Ю. – кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Дац Р.І. – кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Опікан Н.М. – асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Колівошка Ю.В. – асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького; Гижа Л.Ю. – кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Никифорок О.М. – кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Кенс К.А. – кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Пояснювальна записка

Навчання на циклі стажування “дитяча ортопедія і травматологія” має дві мети. Перша – здобуття теоретичної та практичної підготовки лікарів – ортопедів травматологів згідно з вимогами до надання медичної допомоги населення України. При складанні програми за основу були взяті нормативні документи МОЗ України, а також враховані сучасні досягнення медичної науки, місцеві особливості роботи лікаря-спеціаліста та інші вимоги практичної охорони здоров'я. Цикл стажування “дитяча ортопедія і травматологія” проводиться для підтвердження спеціальності лікаря ортопеда травматолога дитячого. Другою важливою метою циклу спеціалізації є визначення рівня знань лікарів відповідно до вимог кваліфікаційних характеристик як лікаря-спеціаліста з спеціальності “Дитяча ортопедія травматологія”.

Робоча програма побудована за принципом створення окремих блоків з основних розділів дитячої ортопедії і травматології. У всі розділи включені заняття з питань надання невідкладної медичної допомоги.

Для виявлення рівня знань курсантів робочою програмою і планом передбачені всі види контролю: визначення вихідних (базових) знань лікарів-курсантів, етапний контроль під час навчання, заключний контроль знань. Під час контролю регулярно проводиться біжучий контроль теоретичних знань та практичних вмінь і навичок лікарів. Заключний іспит включає теоретичний іспит за тестовими питаннями, які включають як теоретичні питання, так і клінічні задачі, а також робота на тренажерах по засвоєнню основних мініінвазивних технік.

Рецензія

на робочу навчальну програму циклу стажування «дитяча ортопедія і травматологія».

Робоча навчальна програма складена на підставі навчального плану та уніфікованої програми стажування зі спеціальності „дитяча ортопедія травматологія”, затверджена Директором департаменту кадрової політики освіти і науки МОЗ України від 20.12.2008р.

Запропонована тематика охоплює всі найважливіші питання дитячої травматології та ортопедії і включає 30 годин лекційного курсу, 100 годин семінарських, 150 годин практичних занять, 40 годин додаткові дисципліни, самостійна робота 130 годин, всього 450 годин.

Робоча навчальна програма передбачає також заняття по суміжних спеціальностях 40годин: медицина катастроф, медична інформатика та комп'ютерний контроль знань , медичне право, фтизіатрія та пульмонологія (COVID), дитяча інфекція (COVID), імунологія(COVID). Тематика занять відповідає вимогам до навчального плану і програми, а внесені зміни в тематичні плани не перевищують допустимі.

Основним завданням стажування з дитячої ортопедії і травматології є отримання професійних навичок з основних її розділів, вивчення клініки та діагностики ортопедо-травматологічних захворювань, методів консервативного та оперативного лікування.

Робоча навчальна програма сприяє отриманню спеціальності лікаря ортопеда травматолога дитячого і може бути впроваджена в навчальний процес кафедри дитячої хірургії та ортопедії і травматології ЛНМУ імені Данила Галицького.

Рецензент

**доцент кафедри педіатрії та неонатології ФПДО
заступник декана факультету післядипломної освіти
кандидат медичних наук, доцент**

Б.Р. Коцай

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ. Дати необхідні знання із сучасних методів обстеження, діагностики та лікування хворих з пошкодженнями та захворюваннями опорно-рухового апарату, з профілактики травматизму та ортопедичних захворювань, організації ортопедичної допомоги дітям в Україні.

2. СТРУКТУРА І ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ.

2.1. Тематичний план лекцій. 30 годин.

№ п/п	Назва лекції	К-ть годин
1.	Організація ортопедо-травматологічної допомоги .	2
2.	Загальні питання травматології та ортопедії.	2
3.	Окремі питання травматології.	2
4.	Природжені захворювання опорно-рухового апарату.	4
5.	Набуті захворювання опорно-рухового апарату.	4
6.	Кісткова патологія	2
7.	Дегенеративні і неспецифічні запальні захворювання кісток, суглобів та хребта.	2
8.	Остеосинтез в травматології та ортопедії.	2
9.	Компресійно-дистракційний метод в травматології та ортопедії.	2
10.	Реабілітація травматологічних і ортопедичних хворих. Протезування.	2
11.	Військово-спеціальна підготовка	2
12.	Етика і деонтологія в професійній діяльності лікаря	2
13.	Невідкладні стани	2

2.2. Тематичний план семінарських занять. 54 години.

	Назва курсу	К-ть годин
1	Організація ортопедо-травматологічної допомоги дітям	2
2.	Організація ургентної ортопедо-травматологічної допомоги Загальні питання травматології та ортопедії.	6
2.1	Загальні зміни в організмі при травмі, травматична хвороба.	2
2.2	Методика обстеження травматологічних та ортопедичних хворих.	2
2.3	Оперативні методи лікування травматологічних та ортопедичних хворих.	2
3.	Окремі питання травматології	12
3.1	Переломи і вивихи верхньої кінцівки.	4
3.2	Переломи і вивихи нижньої кінцівки.	4
3.3	Ушкодження суглобів верхньої та нижньої кінцівки.	4
4.	Природжені захворювання опорно-рухового апарату.	16
4.1	Природжені захворювання і деформації шиї.	4
4.2	Сколіотична хвороба (лікування, профілактика).	4
4.3	Природжені деформації верхньої кінцівки.	4
4.4	Природжений звих стегна.	4
5.	Набуті захворювання опорно-рухового апарату.	12
5.1	Гострі та хронічні неспецифічні захворювання кісток та суглобів.	4
5.2	Псевдоартрози (клініка, діагностика і лікування).	4
5.3	Спондилоліз та спондилолітез.	4
6.	Кісткова патологія.	12

6.1	Доброякісні та злоякісні пухлини.	4
6.2	Диспластичні процеси в кістках.	4
6.3	Остеохондропатії.	4
7.	Дегенеративні і неспецифічні запальні захворювання кісток, суглобів та хребта.	12
7.1	Захворювання великих суглобів.	4
7.2	Деформуючий артроз (лікування).	4
7.3	Запальні специфічні захворювання кісток та суглобів.	4
8.	Остеосинтез в травматології та ортопедії.	16
8.1	Накісткові засоби остеосинтезу.	4
8.2	Внутрішньокісткові засоби остеосинтезу.	4
8.3	Стабільний остеосинтез (методика).	4
8.4	Компресійний остеосинтез.	4
9.	Компресійні і дистракційні методики лікування в травматології і ортопедії.	8
9.1	Шпицьові апарати для компресійно-дистракційного остеосинтезу та їх застосування при травмах та захворюваннях ОРА.	4
9.2	Стержньові апарати для компресійно-дистракційного остеосинтезу та їх застосування при травмах та захворюваннях ОРА.	4
10.	Реабілітація травматологічних та ортопедичних хворих. Протезування.	4
10.1	Загальні питання реабілітації. Консервативні та оперативні методи медичної реабілітації.	4

2.3. Тематичний план практичних занять травматологів-ортопедів.
134години.

Код курсу	Назва курсу	К-ть годин
1	2	3
1	Загальні питання травматології та ортопедії.	4
1.1	Регенерація кісткової тканини у різні вікові періоди та при наявності супутньої патології.	2
1.2	Сповільнена консолидація переломів та її профілактика.	2
1.3	Консервативні методи лікування травматичних та ортопедичних хворих.	2
1.4	Рани (клініка).	2
2.	Окремі питання травматології.	44
2.1	Відкриті ушкодження кісток.	4
2.2	Відкриті ушкодження суглобів.	4
2.3	Переломи лопатки та ключиці.	4
2.4	Переломи грудини та ребер.	4
2.5	Переломи головки плечової кістки.	2
2.6	Переломи верхнього епіметафізу плеча.	2
2.7	Ускладнення переломів та вивихів у плечовому поясі.	2
2.8	Переломи діафізу плеча.	2
2.9	Переломи нижнього епіметафізу плеча.	2
2.10	Ускладнення переломів та вивихів у ліктьовому суглобі.	2
2.11	Переломи ліктьового паростка.	2
2.12	Переломи кісток передпліччя.	2
2.13	Переломо-вивихи Монтеджа.	2
2.14	Переломо-вивихи Галеаці.	2
2.15	Переломи п'ясткових кісток та зап'ястка.	2

2.16	Переломи фаланг пальців кисті.	2
2.17	Ушкодження зв'язок, м'язів та сухожилків верхньої кінцівки.	2
2.18	Ускладнення ушкоджень передпліччя і кисті.	2
3.	Пошкодження нижньої кінцівки	22
3.1	Внутрішньосуглобові переломи шийки стегна (клініка та лікування).	2
3.2	Переломи діафіза стегна.	2
3.3	Переломи виростків стегна	2
3.4	Переломи виростків гомілки.	2
3.5	Переломи діафіза кісток гомілки.	2
3.6	Ушкодження гомілково-ступневого суглобу (біомеханічні основи та клініка).	2
3.7	Ушкодження гомілково-ступневого суглобу (консервативне лікування).	2
3.8	Ушкодження гомілково-ступневого суглобу (оперативне лікування).	2
3.9	Переломи надп'яркової кістки, підтаранний вивих ступні.	2
3.10	Переломи п'яркової кістки.	2
3.11	Переломи кісток заплесна.	2
4.	Звихи	20
4.1	Звихи у плечовому суглобі.	2
4.2	Переломо-звихи у плечовому суглобі.	2
4.3	Звихи кісток зап'ястка.	2
4.4	Звихи та переломо-звихи стегнової кістки.	2
4.5	Звихи у гомілково-ступневому суглобі.	2

4.6	Ушкодження хребта (неускладнені).	2
4.7	Пошкодження кісток тазу (неускладнені).	2
4.8	Пошкодження кісток тазу (ускладнені).	2
4.9	Кісткова пластика.	2
4.10	Шкірна пластика в травматології та ортопедії.	2
5.	Природжені захворювання опорно-рухового апарату.	16
5.1	Вроджені захворювання і деформації грудної клітки.	4
5.2	Сколіотична хвороба.	2
5.3	Інші вроджені захворювання і деформації хребта.	2
5.4	Дисплазія кульшового суглоба.	4
5.5	Інші вроджені деформації нижньої кінцівки.	4
6.	Набуті захворювання опорно-рухового апарату.	14
6.1	Захворювання м'язів та сухожиль.	2
6.2	Спастичні та в'ялі паралічі.	2
6.3	Сколіотична хвороба.	2
6.4	Захворювання плечового суглобу.	2
6.5	Захворювання кульшового суглобу.	2
6.6	Захворювання колінного суглобу.	2
6.7	Захворювання гомілки та гомілково-ступневого суглобу.	2
7.	Кісткова патологія.	2
7.1	Дистрофічні та атрофічні процеси в кістках.	2
8.	Дегенеративні і неспецифічні запальні захворювання	8

8.1	кісток, суглобів та хребта. Спондиліт.	2
8.2	Деформуючий артроз (клініка, діагностика).	2
8.3	Туберкульозний коксит	2
8.4	Ревматоїдний поліартрит (клініка, діагностика).	2
9.	Остеосинтез в травматології та ортопедії.	8
9.1	Остеосинтез, як різновид лікувальної іммобілізації.	4
9.2	Ускладнення остеосинтезу.	2
9.3	Системи остеосинтезу АО, Польді, Ескулап і інші.	2
10.	Компресійні і дистракційні методики лікування в травматології і ортопедії.	8
10.1	Теоретичні питання компресійно-дистракційного остеосинтезу.	2
10.2	Спице-стержневі апарати для компресійно-дистракційного остеосинтезу.	2
10.3	Компресійно-дистракційний остеосинтез при переломах верхньої кінцівки.	2
10.4	Компресійно-дистракційний остеосинтез при переломах нижньої кінцівки.	2
11.	Реабілітація травматологічних та ортопедичних хворих.	4
11.1	Медична реабілітація хворих з набутими і вродженими захворюваннями опорно-рухового апарату.	2
11.2	Медична реабілітація хворих з переломами кісток.	2

2.3. Тематичний план самостійної роботи травматологів-ортопедів.
130 годин.

Код курсу	Назва курсу	К-ть годин
1	2	3
1	Загальні питання травматології та ортопедії.	4
1.1	Рани (ускладнення).	2
1.2	Первинні ампутації та екзартикуляції.	2
2	Окремі питання травматології.	6
2.1	Пошкодження плечового поясу і верхньої кінцівки.	2
2.2	Переломи променевої кістки у “типовому” місці.	2
2.3	Ушкодження судин та нервів верхньої кінцівки.	2
3	Пошкодження нижньої кінцівки.	14
3.1	Переломи в ділянці вертлюгів стегна.	2
3.2	Переломи наколінка, ушкодження його зв’язкового апарату.	4
3.3	Ушкодження зв’язкового апарату колінного суглоба.	2
3.4	Переломи кісток плесна та фаланг пальців ступні.	2
3.5	Ушкодження зв’язок, м’язів та сухожилків нижньої кінцівки.	4
4	Звихи.	14
4.1	Звихи ключиці.	2
4.2	Звихи у ліктьовому суглобі.	2
4.3	Звихи п’ястних кісток та фаланг пальців.	2
4.4	Звихи в колінному суглобі.	2
4.5	Звихи у суглобах стопи.	2
4.6	Ушкодження хребта (ускладнені).	2
4.7	Множинні, поєднані та комбіновані ушкодження.	2

5.	Набуті захворювання опорно-рухового апарату.	12
5.1	Захворювання суглобових сумок.	4
5.2	Захворювання ліктювого суглобу.	4
5.3	Захворювання променево-зап'ястного суглобу.	2
5.4	Захворювання ступні і пальців.	2
6.	Дегенеративні і неспецифічні запальні захворювання кісток, суглобів та хребта.	20
6.1	Дегенеративні хвороби хребта.	4
6.2	Остеохондроз хребта (клініка).	2
6.3	Запальні неспецифічні хвороби хребта.	2
6.4	Анкілозуючий спондиліт (лікування).	2
6.5	Туберкульозний гоніт (клініка діагностика).	2
6.6	Туберкульозний гоніт (лікування).	2
6.7	Сифіліс кісток та суглобів.	2
6.8	Ревматоїдний поліартрит (консервативне лікування).	2
6.9	Ревматоїдний поліартрит (оперативне лікування).	2
7.	Остеосинтез в травматології та ортопедії.	18
7.1	Характеристика металів і сплавів, які застосовують при остеосинтезі.	2
7.2	Характеристика полімерів, які застосовуються при остеосинтезі.	4
7.3	Характеристика біологічних матеріалів, які застосовуються при остеосинтезі.	4
7.4	Стабільний остеосинтез (біомеханічні основи).	4
7.5	Ускладнення остеосинтезу (місцеві).	4

8.	Компресійні і дистракційні методики лікування в травматології і ортопедії.	24
8.1	Помилки та ускладнення при компресійно-дистракційному остеосинтезі.	4
8.2	Компресійно-дистракційний остеосинтез в травматології.	4
8.3	Компресійно-дистракційний остеосинтез при наслідках травм верхньої кінцівки.	4
8.4	Компресійно-дистракційний остеосинтез при наслідках травм нижньої кінцівки.	4
8.5	Компресійно-дистракційний остеосинтез при вадах верхньої кінцівки.	4
8.6	Компресійно-дистракційний остеосинтез при вадах нижньої кінцівки.	4
9.	Реабілітація травматологічних та ортопедичних хворих.	18
9.1	Мануальні методи медичної реабілітації.	2
9.2	Апаратні методи медичної реабілітації.	4 4
9.3	Фізіотерапевтичні методи медичної реабілітації.	
9.4	Медична реабілітація хворих після ампутації таекзартикуляцій.	4
9.5	Протезування.	4

3. Методичне забезпечення дисципліни.

3.1. Тексти лекцій (додаються).

3.2 Методичні вказівки для семінарських занять (додаються).

3.3 Методичні вказівки для практичних занять (додаються).

3.4 Методичні вказівки для самостійної роботи (додаються).

3.5 Перелік навчального обладнання, технічних засобів навчання:

- 1) набір інструментів;
- 2) транспортні шини;
- 3) таблиці;
- 4) рентгенограми;
- 5) набір слайдів;
- 6) муляжі;
- 7) засоби зовнішньої та внутрішньої фіксації кісток;
- 8) слайдопроектор.

3.6 Тестова комп'ютерна програма для визначення базового та вихідного рівня знань.

3.7 Перелік питань, що виносяться на екзамен (додаються).

3.8 Лікар ортопед-травматолог-спеціаліст повинен володіти наступними маніпуляціями та операціями:

№	Назва маніпуляції	Ступінь оволодіння
1	Зупинка кровотечі при травмі магістральних судин	+++
2	Трахеотомія та трахеостомія	+
3	Лікувальна іммобілізація при пошкодженнях верхніх та нижніх кінцівок	+++
4	Скелетне витягання при пошкодженнях верхніх та нижніх кінцівок та кісток тазу	+++
5	Усунення вивихів в суглобах верхніх та нижніх кінцівок	++
6	Закрита репозиція при переломах променевої кістки в типовому місці	+++
7	Первинна хірургічна обробка при ранах та відкритих переломах	+++
8	Шов сухожилків розгиначів пальців	+++
9	Пункція великих суглобів	++
10	Внутрішньокісткове введення лікарських препаратів	++
11	Паранефральна, вагосимпатична та паравертебральна блокада	+
12	Місцеве знеболення	+++
13	Звільнення дихальних шляхів, штучне дихання	++
14	Закритий масаж серця	++
15	Визначення групи та резус приналежності крові	+++
16	Розкриття і дренивання абсцесів, флегмон, та панариціїв	+++
17	Первинна ампутація при відривах кінцівок	++
18	Остеосинтез пластинами безвідламкових діафізарних переломів великогомілкової, променевої та ліктьової кісток, а також ключиці	++

3.9 Теми лекцій по спеціалізації для дитячих ортопедів-травматологів

1. Організація ортопедо-травматологічної допомоги .
2. Загальні питання травматології та ортопедії.
3. Окремі питання травматології.
4. Природжені захворювання опорно-рухового апарату.
5. Набуті захворювання опорно-рухового апарату.
6. Кісткова патологія
7. Дегенеративні і неспецифічні запальні захворювання кісток, суглобів та хребта.
8. Остеосинтез в травматології та ортопедії.
9. Компресійно-дистракційний метод в травматології та ортопедії.
10. Реабілітація травматологічних і ортопедичних хворих. Протезування.
11. Військово-спеціальна підготовка.
12. Етика і деонтологія в професійній діяльності лікаря.
13. Невідкладні стани.

3.10 Теми семінарських занять.

1. Організація ургентної ортопедо-травматологічної допомоги.
2. Загальні зміни в організмі при травмі, травматична хвороба.
3. Методика обстеження травматологічних та ортопедичних хворих.
4. Оперативні методи лікування травматологічних та ортопедичних хворих.
5. Переломи і вивихи верхньої кінцівки.
6. Переломи і вивихи нижньої кінцівки.
7. Ушкодження суглобів верхньої та нижньої кінцівки.
8. Природжені захворювання і деформації шиї.
9. Сколіотична хвороба (лікування, профілактика).
10. Природжені деформації верхньої кінцівки.
11. Природжений звих стегна.
12. Гострі та хронічні неспецифічні захворювання кісток та суглобів.

13. Псевдоартрози (клініка, діагностика і лікування).
14. Спондилоліз та спондилолістез.
15. Захворювання великих суглобів.
16. Деформуючий артроз (лікування).
17. Запальні специфічні захворювання кісток та суглобів.
18. Доброякісні та злоякісні пухлини.
19. Диспластичні процеси в кістках.
20. Остеохондропатії.
21. Накісткові засоби остеосинтезу.
22. Внутрішньокісткові засоби остеосинтезу.
23. Стабільний остеосинтез (методика).
24. Компресійний остеосинтез.
25. Шпицьові апарати для компресійно-дистракційного остеосинтезу та їх застосування при травмах та захворюваннях ОРА.
26. Стержньові апарати для компресійно-дистракційного остеосинтезу та їх застосування при травмах та захворюваннях ОРА.
27. Загальні питання реабілітації. Консервативні та оперативні методи медичної реабілітації.

3.11 Теми практичних занять.

1. Регенерація кісткової тканини у різні вікові періоди та при наявності супутньої патології.
2. Сповільнена консолидація переломів та її профілактика.
3. Консервативні методи лікування травматичних та ортопедичних хворих.
4. Рани (клініка).
5. Консервативне лікування ран.
6. Оперативне лікування ран.
7. Відкриті ушкодження кісток.
8. Відкриті ушкодження суглобів.
9. Переломи лопатки та ключиці.
10. Переломи грудини та ребер.

11. Переломи головки плечової кістки.
12. Переломи верхнього епіметафізу плеча.
13. Ускладнення переломів та вивихів у плечовому поясі.
14. Переломи діафізу плеча.
15. Переломи нижнього епіметафізу плеча.
16. Ускладнення переломів та вивихів у ліктьовому суглобі.
17. Переломи ліктьового паростка.
18. Переломи кісток передпліччя.
19. Переломи-вивихи Монтеджа.
20. Переломи-вивихи Галеації.
21. Переломи п'ясткових кісток та зап'ястка.
22. Переломи фаланг пальців кисті.
23. Ушкодження зв'язок, м'язів та сухожилків верхньої кінцівки.
24. Ускладнення ушкоджень передпліччя і кисті.
25. Внутрішньосуглобові переломи шийки стегна (клініка та лікування).
26. Переломи діафіза стегна.
27. Переломи виростків стегна
28. Переломи виростків гомілки.
29. Переломи діафіза кісток гомілки.
30. Ушкодження гомілково-ступневого суглобу (біомеханічні основи та клініка).
31. Ушкодження гомілково-ступневого суглобу (консервативне лікування).
32. Ушкодження гомілково-ступневого суглобу (оперативне лікування).
33. Переломи надп'яркової кістки, підтаранний вивих ступні.
34. Переломи п'яркової кістки.
35. Переломи кісток заплесна.
36. Звихи у плечовому суглобі.
37. Переломи-звихи у плечовому суглобі.
38. Звихи кісток зап'ястка.
39. Звихи та переломи-звихи стегнової кістки.
40. Звихи у гомілково-ступневому суглобі.

41. Ушкодження хребта (неускладнені).
42. Пошкодження кісток тазу (неускладнені).
43. Пошкодження кісток тазу (ускладнені).
44. Кісткова пластика.
45. Шкірна пластика в травматології та ортопедії.
46. Вроджені захворювання і деформації грудної клітки.
47. Сколіотична хвороба (клініка, діагностика).
48. Інші вроджені захворювання і деформації хребта.
49. Дисплазія кульшового суглоба.
50. Інші вроджені деформації нижньої кінцівки.
51. Захворювання м'язів та сухожилів.
52. Спастичні та в'ялі паралічі.
53. Набуті вади постави.
54. Сколіотична хвороба.
55. Захворювання плечового суглобу.
56. Захворювання кульшового суглобу.
57. Захворювання колінного суглобу.
58. Захворювання гомілки та гомілково-ступневого суглобу.
59. Спондиліт.
60. Деформуєчий артроз (клініка, діагностика).
61. Туберкульозний коксит (клініка діагностика).
62. Туберкульозний коксит (лікування).
63. Дистрофічні та атрофічні процеси в кістках.
64. Ревматоїдний поліартрит (клініка, діагностика).
65. Osteosynthesis, як різновид лікувальної іммобілізації.
66. Системи остеосинтезу АО, Польді, Ескулап і інші.
67. Ускладнення остеосинтезу (загальні).
68. Теоретичні питання компресійно-дистракційного остеосинтезу.
69. Спице-стержневі апарати для компресійно-дистракційного остеосинтезу.

70. Компресійно-дистракційний остеосинтез при переломах верхньої кінцівки.
71. Компресійно-дистракційний остеосинтез при переломах нижньої кінцівки.
72. Медична реабілітація хворих з набутими і вродженими захворюваннями опорно-рухового апарату.
73. Медична реабілітація хворих з переломами кісток.

3.11 Теми самостійної роботи

1. Рани (ускладнення).
2. Первинні ампутації та екзартикуляції.
3. Пошкодження плечового поясу і верхньої кінцівки.
4. Переломи променевої кістки у “типовому” місці.
5. Ушкодження судин та нервів верхньої кінцівки.
6. Переломи в ділянці вертлюгів стегна.
7. Переломи наколінка, ушкодження його зв'язкового апарату.
8. Ушкодження зв'язкового апарату колінного суглоба.
9. Переломи кісток плесна та фаланг пальців ступні.
10. Ушкодження зв'язок, м'язів та сухожилків нижньої кінцівки.
11. Звихи ключиці.
12. Звихи у ліктьовому суглобі.
13. Звихи п'ястних кісток та фаланг пальців.
14. Звихи в колінному суглобі.
15. Звихи у суглобах стопи.
16. Ушкодження хребта (ускладнені).
17. Множинні, поєднані та комбіновані ушкодження (клініка, діагностика).
18. Множинні, поєднані та комбіновані ушкодження (ускладнення, лікування).
19. Захворювання суглобових сумок.
20. Захворювання ліктьового суглобу.
21. Захворювання променево-зап'ястного суглобу.

22. Захворювання ступні і пальців.
23. Дегенеративні хвороби хребта.
24. Остеохондроз хребта (клініка).
25. Остеохондроз хребта (діагностика).
26. Запальні неспецифічні хвороби хребта.
27. Анкілозуючий спондиліт (лікування).
28. Туберкульозний гоніт (клініка діагностика).
29. Туберкульозний гоніт (лікування).
30. Сифіліс кісток та суглобів.
31. Ревматоїдний поліартрит (консервативне лікування).
32. Ревматоїдний поліартрит (оперативне лікування).
33. Характеристика металів і сплавів, які застосовують при остеосинтезі.
34. Характеристика полімерів, які застосовуються при остеосинтезі.
35. Характеристика біологічних матеріалів, які застосовуються при остеосинтезі.
36. Стабільний остеосинтез (біомеханічні основи).
37. Ускладнення остеосинтезу (місцеві).
38. Помилки та ускладнення при компресійно-дистракційному остеосинтезі.
39. Компресійно-дистракційний остеосинтез в травматології.
40. Компресійно-дистракційний остеосинтез при наслідках травм.
41. Компресійно-дистракційний остеосинтез при наслідках травм верхньої кінцівки.
42. Компресійно-дистракційний остеосинтез при наслідках травм нижньої кінцівки.
43. Компресійно-дистракційний остеосинтез при вадах верхньої кінцівки.
44. Компресійно-дистракційний остеосинтез при вадах нижньої кінцівки.
45. Мануальні методи медичної реабілітації.
46. Апаратні методи медичної реабілітації.
47. Фізіотерапевтичні методи медичної реабілітації.
48. Медична реабілітація хворих з вивихами кісток.
49. Медична реабілітація хворих після ампутації та екзартикуляцій.

50. Протезування.

3.12 Перелік знань та умінь лікаря ортопеда-травматолога.

Лікар ортопед-травматолог обласної, міської, районної лікарні забезпечує:

- Потрібний рівень обстеження і лікування хворих у відповідності з сучасними досягненнями медичної науки і техніки;
- Необхідний догляд за хворими на основі принципів лікувально-охоронного режиму і дотримування правил медичної деонтології;
- Застосування на практиці принципів наукової організації праці.

Лікар ортопед-травматолог повинен знати:

- Основи законодавства і охорони здоров'я, директивні документи які регламентують діяльність органів і лікувальних закладів охорони здоров'я України;
- Організаційну структуру ортопедо-травматологічної служби, функціональні напрямки її діяльності;
- Проведення аналізу основних показників діяльності ортопедо-травматологічного відділення;
- Особливості роботи лікаря ортопеда-травматолога в надзвичайних умовах;
- Анатомію та фізіологію опорно-рухового апарату;
- Причини виникнення патологічних процесів опорно-рухового апарату, патогенез та клінічні прояви хвороби;
- Загальні і спеціальні клінічні методи обстеження ортопедично-травматологічних хворих та потерпілих;
- Питання асептики та антисептики в травматології та ортопедії;
- Принципи та засоби знеболення в травматології та ортопедії;
- Клінічні симптоми пошкодження опорно-рухового апарата в різних вікових періодах; діагностика та лікування;

- Клінічні симптоми ортопедичних захворювань, діагностику, лікування, профілактику;
- Принципи підготовки ортопедо-травматологічних хворих до операції, ведення післяопераційного періоду;
- Медичну реабілітацію ортопедичних хворих, хворих з переломами і пошкодженнями опорно-рухового апарату;
- Обладнання палат ортопедо-травматологічного відділення, перев'язочної, операційної поліклінічного кабінету;
- Техніку безпеки під час роботи з електроапаратурою і хірургічними інструментами під час виконання операції;
- Необхідний рівень експертизи тимчасової непрацездатності і своєчасне направлення хворих на експертизу;
- Питання організації і проведення диспансеризації ортопедо-травматологічних хворих;
- Постановка і проведення санітарно-просвітної роботи серед хворих стаціонару і поліклініки шляхом індивідуальних бесід, лекцій, випусків санітарних бюлетенів.

Лікар ортопед повинен вміти:

- Провести збір загального анамнезу та оцінити його;
- Провести загальний огляд, пальпацію та аускультацию органів грудної та черевної порожнини;
- Провести спеціальне обстеження ортопедичного та травматологічного хворого;
- Прочитати та оцінити результати параклінічного обстеження пацієнта;
- Оцінити стан ортопедо-травматологічного хворого, причину цього стану і прийняти необхідні міри для виведення хворого з цього стану, визначити послідовність методів обстеження і лікування;

- Визначити необхідність виконання спеціальних методів дослідження (рентгенографія, пункційна біопсія, пункція суглобів, люмбальна пункція, МРТ, КТ та інші), виконати їх та дати правильне трактування;
- Провести диференційну діагностику основного захворювання та обґрунтувати клінічний діагноз;
- Обґрунтувати план та тактику лікування хворих, показання та протипоказання до операції;
- Надати необхідну допомогу при травматичному шоку, відкритих та закритих пошкодженнях опорно-рухового апарату, пошкодженнях ЦНС і периферійних нервів, кровоносних судин;
- Лікувати пошкодження верхніх та нижніх кінцівок, грудної клітини, хребта, кісток тазу, опіки, стиснення м'яких тканин;
- Лікувати природженні захворювання шиї, грудної клітки, хребта, деформації верхніх та нижніх кінцівок;
- Лікування захворювання опорно-рухового апарату набутого характеру (гострі і хронічні та запальні захворювання кісток, суглобів, хибні суглоби, захворювання м'язів, сухожилків та інші);
- Лікувати вроджені деформації, кіфоз, сколіоз;
- Надати необхідну медичну допомогу при захворюваннях та дегенеративних процесах в суглобах верхніх та нижніх кінцівок, пухлинах та туберкульозі кісток і суглобів.
- Визначити групову і резусну приналежності крові, проводити проби на індивідуальну сумісність, переливати кровозамінні розчини, діагностувати ускладнення та застосувати заходи боротьби з ними;
- Застосовувати принципи післяопераційного лікування хворих;
- Своєчасно діагностувати і лікувати післяопераційні ускладнення.

Список рекомендованої літератури

1. Анкин Л.Н., Анкин Н.Л. Практика остеосинтеза и эндопротезирования. – Киев, 1994.
2. Ашкенази А.И. – Хирургия кистевого сустава. – Москва, 1990
3. Баиров Г.А. – Травматология детского возраста. – С. Петербург, 1999
4. Бережной А.П., Меерсон Е.М., Раззоков А.А. Наследственные системные заболевания скелета // Травматология и ортопедия. Руководство для врачей. – М.: Медицина, 1997. – Т.3. – с. 20-22, 28-31.
5. Вернигора І.П. та співав. – Посібник з актуальних проблем кістково-гнійної хірургії та методів консервативного лікування. – Київ 1999.
6. Волкова А.М. – Хирургия кисти. Том 1- 3. – Екатеринбург, 1991, 1993, 1996
7. Голяховский В., Френкель В. – Руководство по чрескостному остеосинтезу методом Илизарова. – Москва, 1999
8. Диагностика и лечение дегенеративно-дистрофических поражений суставов / Шумада И.В., Суслова О.Я., Стецула В.И. и др., под. Редакцией И.В. Шумады – К.: Здоров"я, 1990.– 197с.
9. Кованов В.В., Травин А.А. – Хирургическая анатомия конечностей человека. Москва, 1983
10. Каплан А.В. с соавт. – Гнойная травматология костей и суставов. Москва, 1985
11. Косинская Н.С. Нарушение развития костно-суставного аппарата. – Л.: Медицина, 1966. – 360с.
12. Усольцева Е.В., Машкара К.И. Хирургия заболеваний и повреждений кисти. Л.: Медицина, 1986. – 352 с.
13. Куценко Я.Б., Рулла Э.А., Мельник В.В. Врожденная дисплазия тазобедренного сустава, врожденные подвывих и вывих бедра. – К.: Здоров'я, 1992. – 182с.
14. Мюллер М.Е., Альговер М., Шнейдер Р., Виллингер Х. – Руководство по внутреннему остеосинтезу. Методика, рекомендованная группой АО (Швейцария). – Москва, 1996

15. Наследственные системные заболевания скелета / Волков М.В., Меерсон Е.М., Нечволодова О.Л. и др. – М.: Медицина, 1982. – с. 53-100
16. Олекса А.П. – Травматологія. Підручник. – Львів, 1996
17. Ревенко Т.А. с соавт. – Операции при травмах опорно-двигательного аппарата (атлас). – Москва, 1987
18. Садофьева В.И. Нормальная рентгеноанатомия костно-суставной системы у детей. – Л.: Медицина, 1990. – 222с.
19. Садофьева В.И. Рентгенофункциональная диагностика заболеваний опорно-двигательного аппарата у детей. – Л., Медицина, 1986. – 239с.
20. Соколовский А.М., Крюк А.С. Хирургическое лечение заболеваний тазобедренного сустава. – Минск: Навука і техника, 1993. – 247с.
21. Тихоненков Е.С. Врожденный вывих бедра // Травматология и ортопедия. Руководство для врачей. – М.: Медицина, 1997. – Т.3. – С. 230-268
22. Шапошников Ю.Г. – Травматология и ортопедия (руководство для врачей в 3 томах). – Москва, 1997
23. Chapman M.W. – Operative orthopaedics. Volume I-III. – Philadelphia, 1993
24. Jakob R.P., Staubli H., U. The knee and cruciate ligaments. – Berlin Heidelberg, New York: Springer, 1992.